

Rewitalizacja Miasta Grajewo

RAPORT Z BADAŃ ILOŚCIOWYCH Z MIESZKAŃCAMI GRAJEWA

INSTYTUT BADAWCZY IPC SP. Z O.O.

Spis treści

1. Wstęp.....	2
2. Nota metodologiczna.....	2
3. Charakterystyka respondentów.....	2
4. Analiza szczegółowa.....	5
5. Podsumowanie.....	22
6. Spis ilustracji.....	24

1. Wstęp

Na zlecenie Miasta Grajewo Instytut Badawczy IPC Sp. z o.o. przeprowadził badania, mające na celu opracowanie Programu Rewitalizacji Miasta Grajewo. Badania zostały przeprowadzone na przełomie kwietnia i maja 2017 roku.

2. Nota metodologiczna

Badanie z mieszkańcami Grajewo zostało zrealizowane za pomocą dwóch technik badawczych – badania **PAPI** – ang. *Paper and Pencil Interview* oraz za pomocą techniki **CAWI** – ang. *Computer-Assisted Web Interview*. Narzędzia zostały tak zaprojektowane, aby można było przełożyć je na dwie techniki badawcze. Dzięki takiemu rozwiązaniu zwiększono próbę badawczą bez wpływu na jakość uzyskanych badań.

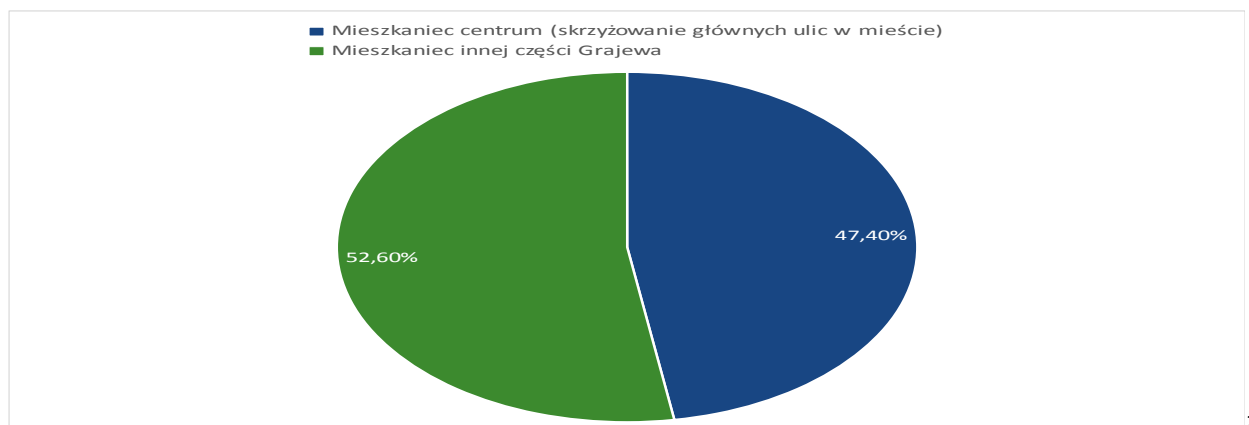
BADANIE BEZPOŚREDNIE ANKIETOWE (PAPI) – to najbardziej tradycyjna metoda badawcza wśród stosowanych technik ilościowych. Polega ona na przeprowadzeniu wywiadu bezpośredniego z respondentem przez ankietera, który czyta pytanie i odpowiedź respondenta na bieżąco zapisuje w papierowym kwestionariuszu. Ten rodzaj badań jest uważany za jeden z najskuteczniejszych, ponieważ respondent w sytuacji rozmowy z ankieterem face to face, czuje się bardziej zobligowany do udzielenia rzetelnej odpowiedzi.

CAWI – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony www – metoda zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej.

3. Charakterystyka respondentów

W badaniu wzięło udział 553 badanych. Prawie połowa badanych mieszka na obszarze wybranym do przeprowadzenia rewitalizacji – w centrum Grajewo. Spoza tego obszaru jest 52,6% respondentów.

Wykres 1. Miejsce zamieszkania względem obszaru zdegradowanego, wymagającego rewitalizacji

ródło: Opracowanie własne, IB IPC Sp. z o.o., badania ilościowe, 2017 rok.

Osoby, które wskazały, że mieszkają w innej części Grajewo podawały dokładnie ulicę, osiedle lub obszar, który zamieszkują. 9,3% badanych wskazało na Osiedle Południowe, 4,8% na ulicę Konstytucji 3

maja, a 3,1% na ulicę Targową. Po 2,7% badanych wskazało na ulice: 9 Pułku Strzelców Konnych, Koszarową, Nowe Osiedle oraz ulicę Szpitalną.

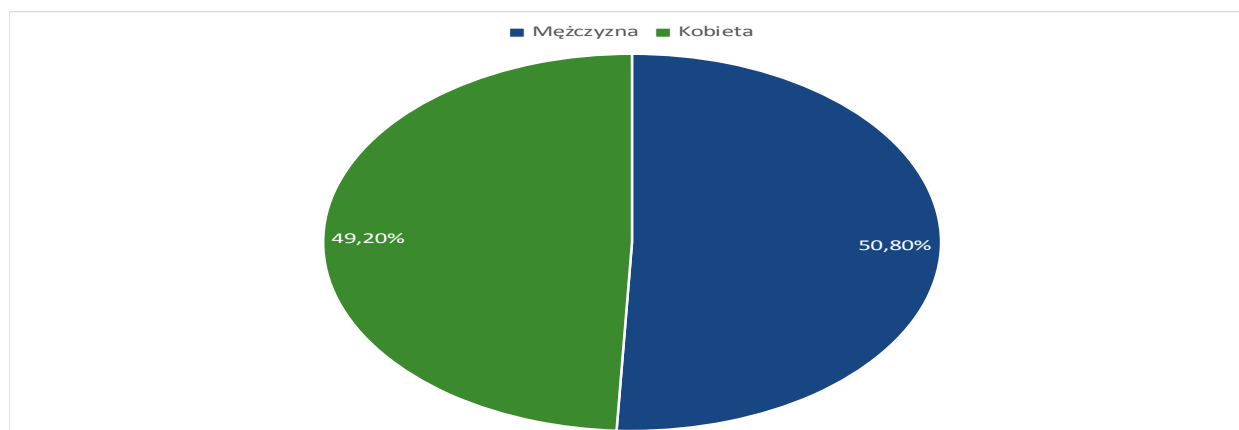
Tabela 1. Inna część Grajewa, jaka?

Ulica/osiedle/obszar	Pierwsze 26 wskazań	Ulica/osiedle/obszar	Drugie 26 wskazań	Ulica/osiedle/obszar	Ostatnie 25 wskazań
Os. Południowe	9,3%	Architektów	1,0%	Słoneczna	1,0%
Konstytucji 3 maja	4,8%	Baśniowa	1,0%	Słowackiego	1,0%
Targowa	3,1%	Chabrowa	1,0%	Spółdzielcza	1,0%
9 Pułku Strzelców Konnych	2,7%	Dworna	1,0%	Wesoła	1,0%
Koszarowa	2,7%	Działkowa	1,0%	Wiejska	1,0%
Nowe Osiedle	2,7%	Grota-Roweckiego	1,0%	Wiktorowo	1,0%
Szpitalna	2,7%	Grunwaldzka	1,0%	Wilczewo	1,0%
Krasickiego	2,4%	Grzybowa	1,0%	Wspólna	1,0%
Ekologiczna	2,1%	Kochanowskiego	1,0%	Żeromskiego	1,0%
Sadowa	1,7%	Kolektorowa	1,0%	Baczyńskiego	0,7%
Bema	1,4%	Krótką	1,0%	Dąbrowskiego	0,7%
Boczna	1,4%	Krzywa	1,0%	Konopska	0,7%
Kasztanowa	1,4%	Kwiatowa	1,0%	Łąkowa	0,7%
Konopnickiej	1,4%	Legionistów	1,0%	Przekopka	0,7%
Kościuszki	1,4%	Leśna	1,0%	Przemysłowa	0,7%
Lawendowa	1,4%	Lipowa	1,0%	Wyzwolenia	0,7%
Os. Centrum	1,4%	Liryczna	1,0%	11 listopada	0,3%
Os. Parkowe	1,4%	Malinowa	1,0%	Kopernika	0,3%
Partyzantów	1,4%	Norwida	1,0%	Okolice cmentarza	0,3%
Przygodowa	1,4%	Orzeszkowej	1,0%	Os. Broniewskiego	0,3%
Pułaskiego	1,4%	Pęzy	1,0%	Os. Młodych	0,3%
Rolna	1,4%	Piaskowa	1,0%	Os. 1000-lecia	0,3%
Różana	1,4%	Polna	1,0%	Wiktorówka	0,3%
Sportowa	1,4%	Sawickiej	1,0%	Wiórowa	0,3%
Wąska	1,4%	Sienkiewicza	1,0%	Zachodnia	0,3%
23 stycznia	1,0%	Skośna	1,0%		

Źródło: Opracowanie własne, IB IPC Sp. z o.o., badania ilościowe, 2017 rok.

W badaniu na 533 respondentów, ponad połowę stanowili mężczyźni: 50,8% do 49,2% kobiet.

Wykres 2. Płeć osób badanych

Źródło: Opracowanie własne, IB IPC Sp. z o.o., badania ilościowe, 2017 rok.

Prawie jedna piąta respondentów była w przedziale wiekowym od 25 do 34 lat oraz była pomiędzy 35 a 44 rokiem życia. Przebadano także 17,7% nieco starszych respondentów – 45 – 54-latków. Mniejszy odsetek mieszkańców Grajewa, którzy weszli do próby badawczej było pomiędzy 18 a 24 rokiem życia (16,3%), a także pomiędzy 55 a 64 rokiem życia. Co dziewiąty respondent w badanej próbie miał powyżej 65 lat.

Wykres 3. Wiek osób badanych

Źródło

dłto: Opracowanie własnie, IB IPC Sp. z o.o., badania ilościowe, 2017 rok.

Powyższe przedziały wiekowe zrekodowano w 3 grupy: 1. osoby w wieku 18 – 34 lat, 2. 35 – 54 lat i 3. najstarsza grupa wiekowa, w której znaleźli się respondenci w wieku 55 lat i starsi. Wszystkie dekompozycje istotne statystycznie są prezentowane w niniejszym dokumencie w podziale na 3 grupy wiekowe.

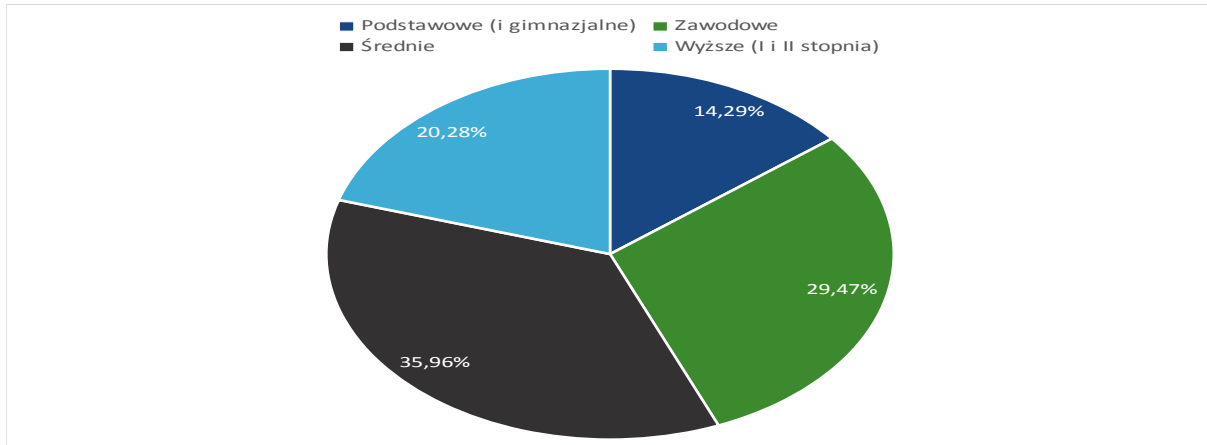
Wykres 4. Skategoryzowane przedziały wiekowe

Źródło

ódlto: Opracowanie własnie, IB IPC Sp. z o.o., badania ilościowe, 2017 rok.

Wśród mieszkańców Grajewa, którzy wzięli udział w badaniu 36% miało wykształcenie średnie, 29,5% zawodowe, ponad jedna piąta respondentów miała wykształcenie wyższe, a najmniejszy udział w badanej próbie mieli mieszkańcy Grajewa z wykształceniem podstawowym (i gimnazjalnym).

Wykres 5. Wykształcenie osób badanych

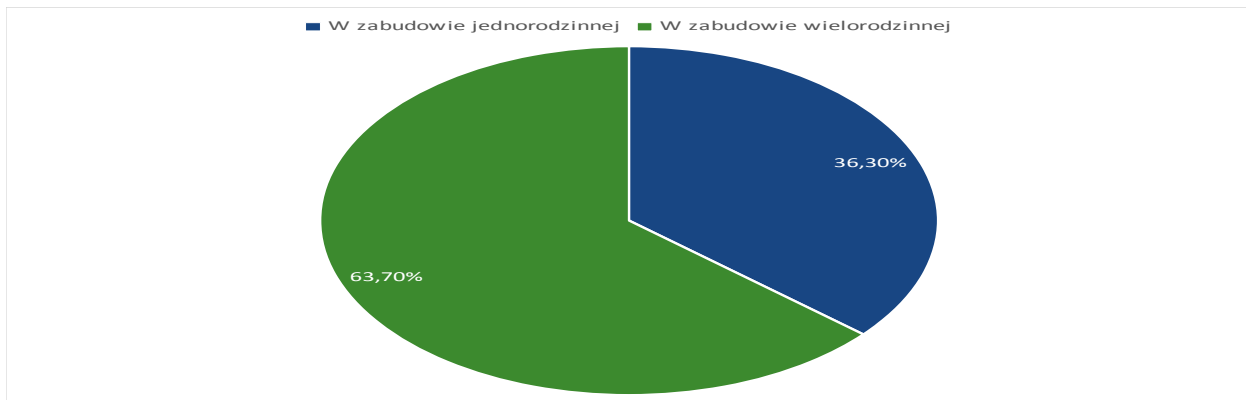

Źródło

dło: Opracowanie własnie, IB IPC Sp. z o.o., badania ilościowe, 2017 rok.

Prawie dwie trzecie ankietowanych zadeklarowało, że mieszka w Grajewie w zabudowie wielorodzinnej, ponad jedna trzecia wskazała na zabudowę jednorodzinną.

Wykres 6. Rodzaj zabudowy, w której mieszka osoba badana

Źródło: Opracowanie własnie, IB IPC Sp. z o.o., badania ilościowe, 2017 rok.

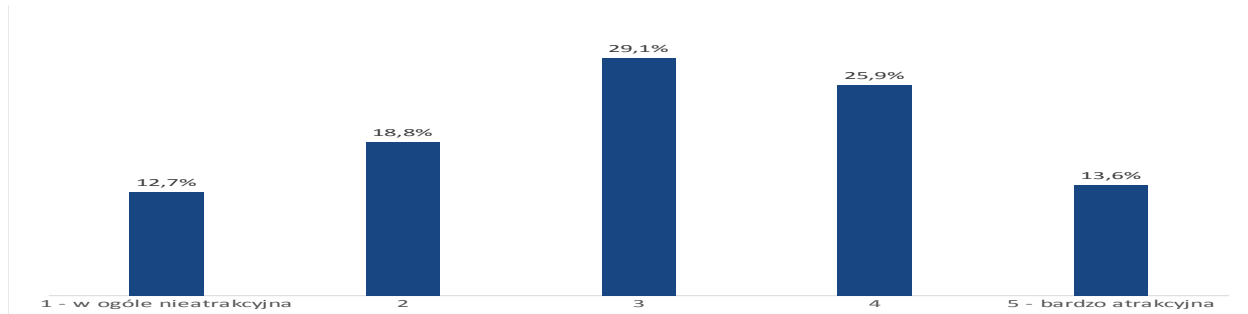
4. Analiza szczegółowa

Pierwszym pytaniem ankiety była generalna ocena atrakcyjności przestrzeni mieszkaniowej, kulturalnej, usługowej/handlowej oraz publicznej centrum Grajewa. Badani oceniali dane sfery na 5-stopniowych skalach, gdzie 1 oznaczała – zupełnie nieatrakcyjna, a 5 – bardzo atrakcyjna.

Okazuje się, że przestrzeń mieszkaniowa centrum Grajewa jest średnio oceniana przez badanych – największy odsetek uzyskała ocena 3 (29,1%). Badani jednak nieco częściej byli skłonni przyznawać pozytywne noty przestrzeni mieszkaniowej Grajewa niż negatywne – 39,5% badanych dało ocenę 4 oraz 5, a 31,5% oceny 1 i 2. Co ciekawe opinia na temat przestrzeni mieszkaniowej Grajewa jest dość spójna wśród jego mieszkańców – nie odnotowano różnic istotnych statystycznie pomiędzy mieszkańcami obszaru zdegradowanego, a mieszkańcami innych części Grajewa czy w poszczególnych przedziałach wiekowych.

Wykres 7. Ocena przestrzeni mieszkaniowej centrum Grajewa

Źródło: Opracowanie własnie, IB IPC Sp. z o.o., badania ilościowe, 2017 rok.

Kolejny oceniany aspekt (przestrzeń kulturalna), uzyskał pozytywne noty – prawie jedna trzecia respondentów przyznała ocenę „dobrą”, zaś suma pozytywnych odpowiedzi wyniosła 51,7% wskazań. Negatywne zdanie na temat przestrzeni kulturalnej centrum Grajewa miało 25,1% badanych.

Wykres 8. Ocena przestrzeni kulturalnej centrum Grajewa

Źródło: Opracowanie własnie, IB IPC Sp. z o.o., badania ilościowe, 2017 rok.

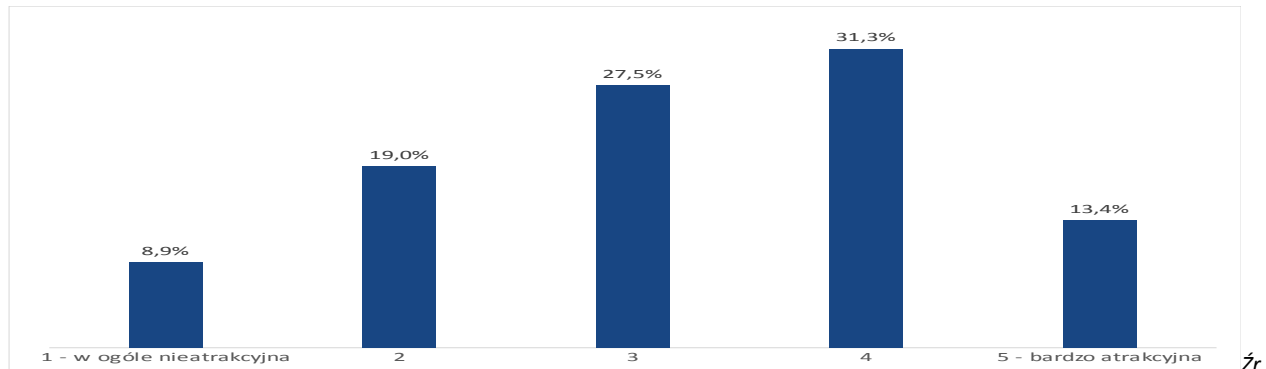
W przypadku przestrzeni kulturalnej centrum Grajewa, ocenę determinuje miejsce zamieszkania. Mieszkańcy obszaru zdegradowanego są niezadowoleni z przestrzeni kulturalnej, a mieszkańcy innych obszarów Grajewa przypisują jej zdecydowanie wyższe noty.

Wykres 9. Ocena przestrzeni kulturalnej centrum Grajewa w podziale na miejsce zamieszkania respondenta

Źródło: Opracowanie własnie, IB IPC Sp. z o.o., badania ilościowe, 2017 rok

Przestrzeń usługowa / handlowa również została oceniona pozytywnie – 44,7% badanych przyznało jej ocenę 4 lub 5, przy czym zdecydowana większość badanych przyznaje ocenę „dobrą” niż „zdecydowanie dobrą” świadcząca o dużej atrakcyjności tego obszaru Grajewa. Źle przestrzeń usługową / handlową oceniło 27,9% mieszkańców Grajewa. Ponad jedna czwarta respondentów oceniła tą sferę miasta na ocenę „dostateczną”.

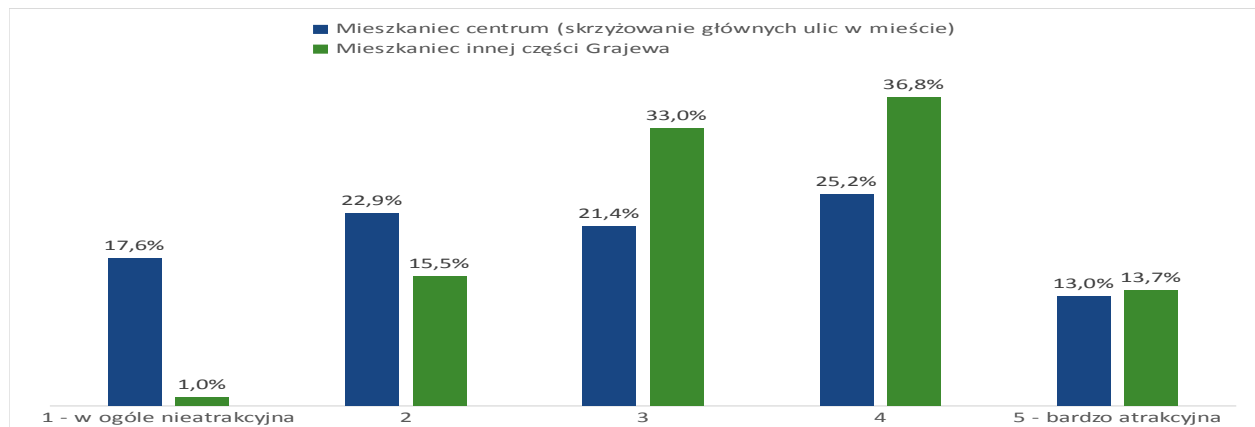
Wykres 10. Ocena przestrzeni usługowej/handlowej centrum Grajewa

Źródło: Opracowanie własne, IB IPC Sp. z o.o., badania ilościowe, 2017 rok

Dekompozycja oceny przestrzeni usługowej / handlowej na miejsce zamieszkania respondenta, tak jak w przypadku przestrzeni kulturalnej, pokazuje bardziej pozytywne opinie wśród mieszkańców innych części Grajewa. Zdecydowanie większy odsetek mieszkańców centrum uznaje tą przestrzeń za nieatrakcyjną.

Wykres 11. Ocena przestrzeni usługowej/handlowej centrum Grajewa w podziale na miejsce zamieszkania respondenta

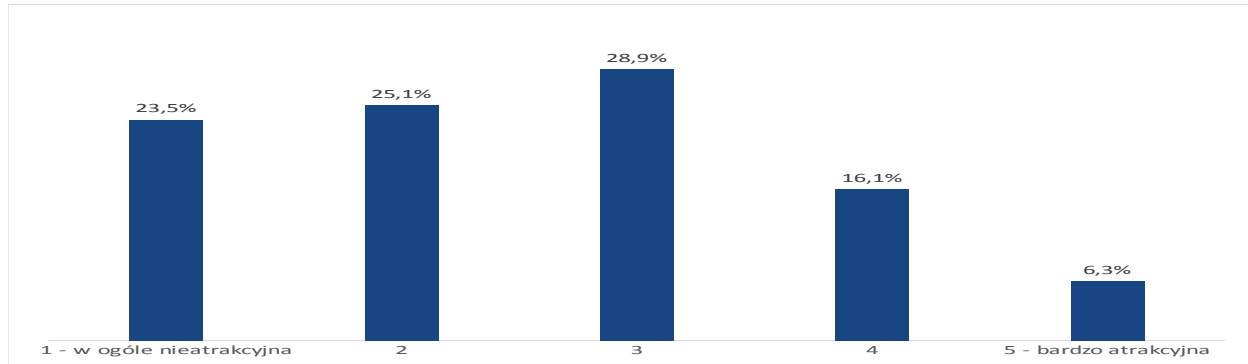

Źródło: Opracowanie własne, IB IPC Sp. z o.o., badania ilościowe, 2017 rok

Ostatnia kwestia, którą poddano ocenie dotyczyła przestrzeni publicznej centrum Grajewa – czyli dróg, ulic, placów oraz parków. Przestrzeń ta wypadła najgorzej spośród innych – aż 48,6% respondentów przyznało negatywne oceny tej przestrzeni, 28,9% badanych średnio oceniło przestrzeń publiczną centrum Grajewa. 22,4% badanych uznało przestrzeń publiczną Grajewa za atrakcyjną.

Wykres 12. Ocena przestrzeni publicznej centrum Grajewa (dróg, ulic, placów, parków)

Źródło: Opracowanie własnie, IB IPC Sp. z o.o., badania ilościowe, 2017 rok

Biorąc pod uwagę dekompozycję na miejsce zamieszkania, to mieszkańcy obszaru zdegradowanego lepiej oceniają przestrzeń publiczną centrum Grajewa niż osoby spoza tego miejsca.

Wykres 13. Ocena przestrzeni publicznej centrum Grajewa w podziale na miejsce zamieszkania respondenta

Źródło: Opracowanie własnie, IB IPC Sp. z o.o., badania ilościowe, 2017 rok

Po ogólnej ocenie poszczególnych aspektów (przestrzeń mieszkaniowa, kulturalna, usługowa / handlowa oraz przestrzeń publiczna), mieszkańców Grajewa zapytano o problemy, jakie mają miejsce w przestrzeni mieszkaniowej. Największym problemem według ogółu badanych jest brak miejsc parkingowych dla mieszkańców – 27,3%. 21,5% respondentów wskazało na zły stan techniczny budynków, a nieco mniejszy odsetek badanych – 20,8% uznał, że centrum Grajewa jest nieciekawe ze względu na występowanie problemu ubóstwa, patologii. Ponadto 16,5% respondentów twierdzi, że centrum Grajewa zmagają się z przydomowymi składzikami, gdzie mieszkańcy przechowują opał, co znacząco obniża estetykę centrum. 16,1% badanych uważa także, że mieszkania dostępne w centrum Grajewa nie są funkcjonalne. Dodatkowo 13,6% badanych odpowiedziało, że problemem z jakim zmagają się przestrzeń mieszkaniowa centrum Grajewa to kiepski stan chodników.

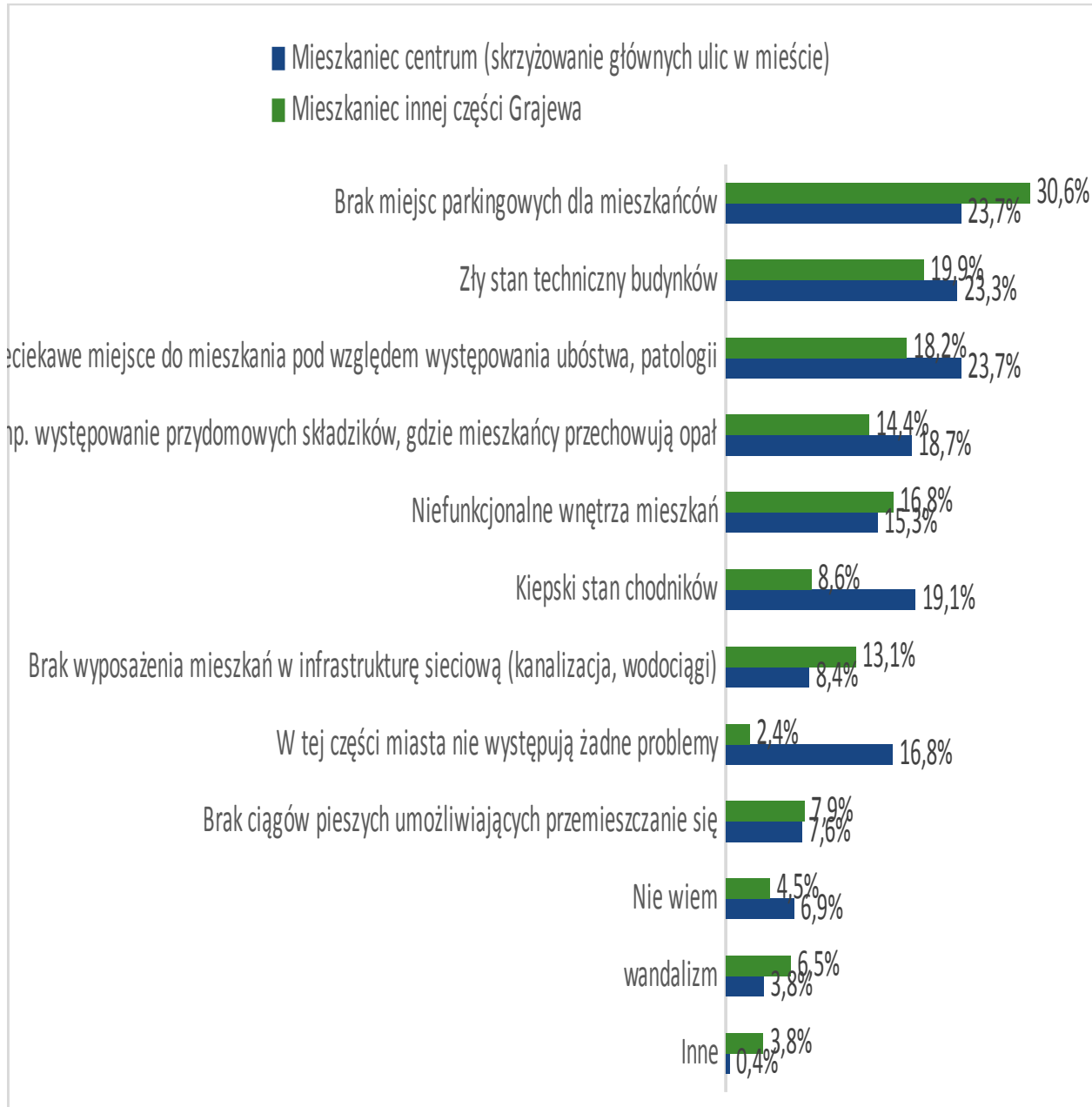
Wykres 14. Problemy z jakimi zmagają się mieszkańcy centrum Grajewa

Źródło: Opracowanie własne, IB IPC Sp. z o.o., badania ilościowe, 2017 rok.

Opinie co do problemów występujących w centrum Grajewa są zależne od miejsca zamieszkania. Dla mieszkańców centrum problem stanowi zarówno brak wystarczającej liczby miejsc parkingowych, jak i występowanie na tym obszarze patologii, ubóstwa – po 23,7% wskazań. Ponadto mieszkańcy centrum Grajewa widzą także problem kiepskiego stanu chodników – 19,1%. Według nich także estetykę obniżają przydomowe składziki – 18,7%. Warto także zaznaczyć, że to właśnie mieszkańcy tego terenu zdecydowanie częściej niż mieszkańcy innych części Grajewa twierdzili, że w tej części miasta nie ma żadnych problemów. Osoby mieszkające poza terenem objętym rewitalizacją w większym odsetku wskazywały na takie problemy przestrzeni mieszkaniowej jak: brak miejsc parkingowych, niefunkcjonalne wnętrza mieszkań, brak wyposażenia mieszkań w infrastrukturę sieciową (kanalizacja, wodociągi), a także częściej niż mieszkańcy centrum wskazywali na pojawiający się w tym obszarze wandalizm.

Wykres 15. Problemy z jakimi zмага się przestrzeń mieszkaniowa centrum Grajewa w podziale na miejsce zamieszkania

Źródło: Opracowanie własnie, IB IPC Sp. z o.o., badania ilościowe, 2017 rok.

Głównym problemem przestrzeni kulturalnej centrum Grajewa jest brak oferty zarówno dla młodzieży jak i dla dorosłych mieszkańców – 25,3% wskazań. Problem z parkingami jest także widoczny dla osób chcących korzystać z oferty kulturalnej Grajewa – na brak miejsc dla zmotoryzowanych wskazało 19,3% badanych. Ponadto 15,6% respondentów stwierdziło, że nie ma w Grajewie zainteresowania ofertą kulturalną. Warto także popracować nad dostosowaniem stanu technicznego budynków do potrzeb osób starszych, niepełnosprawnych – na ten problem wskazuje 13,2% badanych. Ponadto 11,8% deklaruje, że przestrzeń kulturalna centrum Grajewa nie ma żadnych problemów, a 7,6% badanych nie potrafiło wygenerować problemów, wskazując na odpowiedź „nie wiem”.

Wykres 16. Problemy z jakimi zmagają się przestrzeń kulturalna centrum Grajewa

Źródło: Opracowanie własne, IB IPC Sp. z o.o., badania ilościowe, 2017 rok.

Według mieszkańców obszaru zdegradowanego głównym problemem przestrzeni kulturalnej jest brak oferty zarówno dla młodzieży jak i osób starszych – twierdzi tak 24% badanych. Ponadto dużo większy odsetek mieszkańców centrum w porównaniu do mieszkańców innych części Grajewa odpowiada, że problemem jest zły stan techniczny budynków kulturalnych – 15,6% w porównaniu do 8,6% wskazań mieszkańców innych części miasta. Ponadto mieszkańcy centrum są bardziej skłonni do obrony przestrzeni kulturalnej centrum Grajewa – to właśnie oni zdecydowanie częściej podają, że nie zauważają tu żadnych problemów, a także zdecydowanie częściej wskazują na odpowiedź „nie wiem”. Mieszkańcy innych części Grajewa zdecydowanie częściej wskazywali na brak miejsc parkingowych, niedostosowanie budynków do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, a także na brak lokalu dla działalności instytucji kultury.

Wykres 17. Problemy z jakimi zmagają się przestrzeń kulturalna centrum Grajewa w podziale na miejsce zamieszkania

Źródło: Opracowanie własne, IB IPC Sp. z o.o., badania ilościowe, 2017 rok.

Kolejne pytanie dotyczyło problemów przestrzeni usługowej / handlowej centrum Grajewa. Problem miejsc parkingowych wydaje się być dużym utrudnieniem dla mieszkańców tego miasta, pojawia się on na pierwszym miejscu w zestawieniu ogólnym – 30,7%. Ponad jedna piąta podaje, że problemem jest brak przestrzeni – ścisła zabudowa (22,2%) oraz zły stan techniczny budynków (21,3%). Podobny odsetek badanych – 20,6% uznał centrum Grajewa za nieciekawą przestrzeń do prowadzenia usług, handlu ze względu na występowanie problemu ubóstwa czy patologii. Dużym problemem wydaje się również organizowanie przez mieszkańców tego obszaru przydomowych składzików, gdzie np. przechowuje się opał. Na ten problem, który także dotyczy przestrzeni handlowej, usługowej wskazało 17% badanych.

Wykres 18. Problemy z jakimi zмага się przestrzeń usługowa/handlowa centrum Grajewa

Źródło: Opracowanie własnie, IB IPC Sp. z o.o., badania ilościowe, 2017 rok.

W dekompozycji pytania na miejsce zamieszkania respondenta ponownie mieszkańcy obszaru zdegradowanego częściej wskazują, że nie dostrzegają żadnych problemów związanych z przestrzenią handlową czy usługową, częściej też nie potrafią wskazać tych problemów. To na co mieszkańcy centrum Grajewa zwracają uwagę częściej niż mieszkańcy innych części miasta to zły stan techniczny budynków.

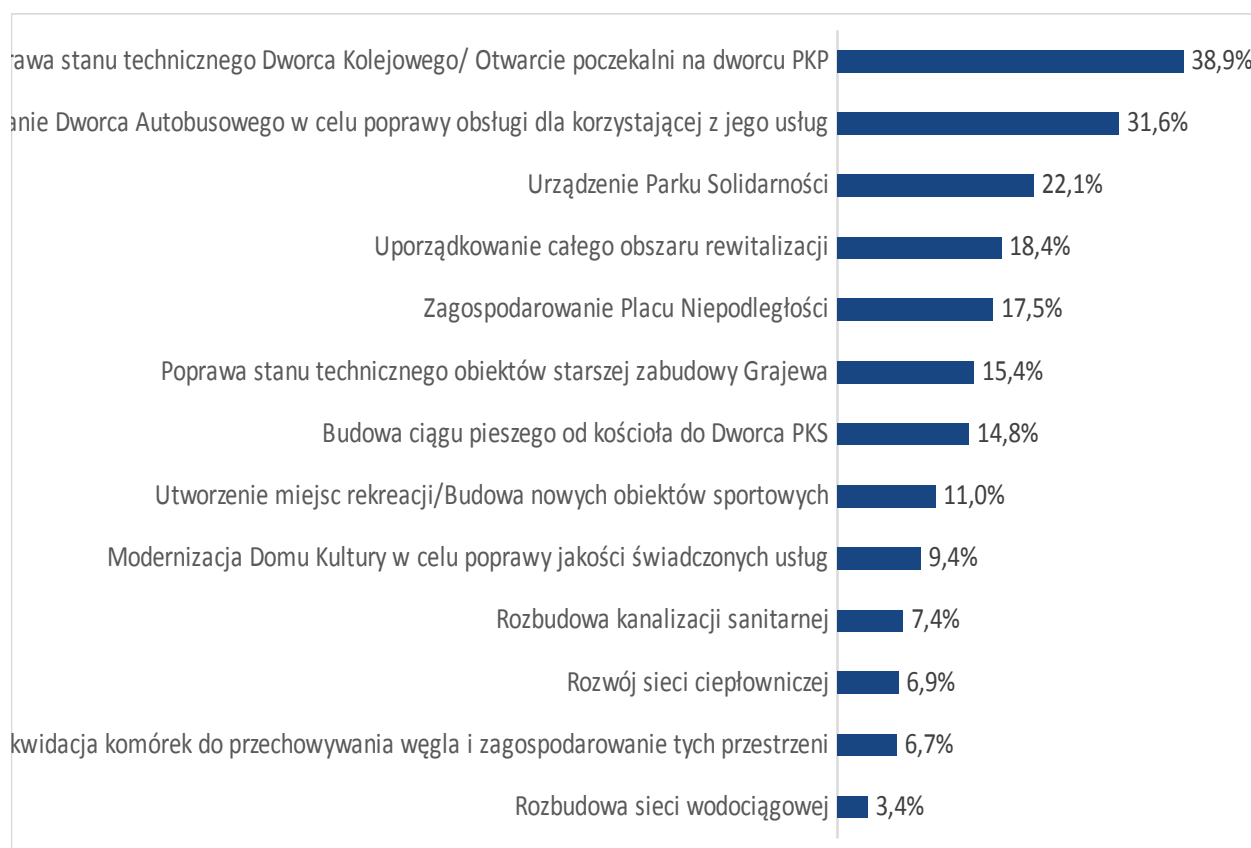
Wykres 19. Problemy z jakimi zмага się przestrzeń usługowa/handlowa centrum Grajewa w podziale na miejsce zamieszkania

Źródło: Opracowanie własnie, IB IPC Sp. z o.o., badania ilościowe, 2017 rok.

Wśród pytań skierowanych do mieszkańców Grajewa było również to, jakie inwestycje respondenci widzieliby w pierwszej kolejności w obszarze rewitalizacji. Okazuje się, że 38,9% badanych wskazało na poprawę stanu technicznego dworca kolejowego / otwarcie poczekalni na dworcu PKP. Nieco mniej popularną inwestycją, wskazywaną przez prawie jedną trzecią badanych było zagospodarowanie dworca autobusowego w celu poprawy jego obsługi. Wydaje się więc, że sfera infrastruktury związanej z komunikacją publiczną stanowi w Grajewie duży problem. Ponadto ponad jedna piąta badanych chciałaby, aby w wyniku rewitalizacji urządzono Park Solidarności, a 18,4% deklaruje, że dobrze by było uporządkować cały obszar rewitalizacji. 17,5% respondentów uznało za najważniejsze zagospodarowanie Placu Niepodległości, 15,4% chciałoby poprawy stany technicznego starszych budynków, a 14,8% chciałoby budowy ciągu pieszego od kościoła do dworca PKS.

Wykres 20. Najważniejsze inwestycje na obszarze rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własnie, IB IPC Sp. z o.o., badania ilościowe, 2017 rok.

Potrzeby inwestycyjne, związane z procesem rewitalizacji różnią się pod względem miejsca zamieszkania i wieku mieszkańców Grajewa. Mieszkańcy centrum, częściej niż mieszkańcy innych części Grajewa spodziewają się po rewitalizacji poprawy strefy komunikacyjnej (dworzec PKP oraz dworzec autobusowy). Częściej także wskazywali na utworzenie Parku Solidarności oraz na budowę miejsc rekreacji, nowych obiektów sportowych. Zaś mieszkańcy innych części Grajewa częściej wskazują na poprawę stanu technicznego budynków, budowę ciągu pieszego od kościoła do dworca PKS, budowę kanalizacji sanitarnej czy sieci ciepłowniczej. Ponadto młodszym respondentom bardziej zależy na poprawie stanu Dworca Kolejowego, otwarcie poczekalni na dworcu, na urządzeniu Parku Solidarności,

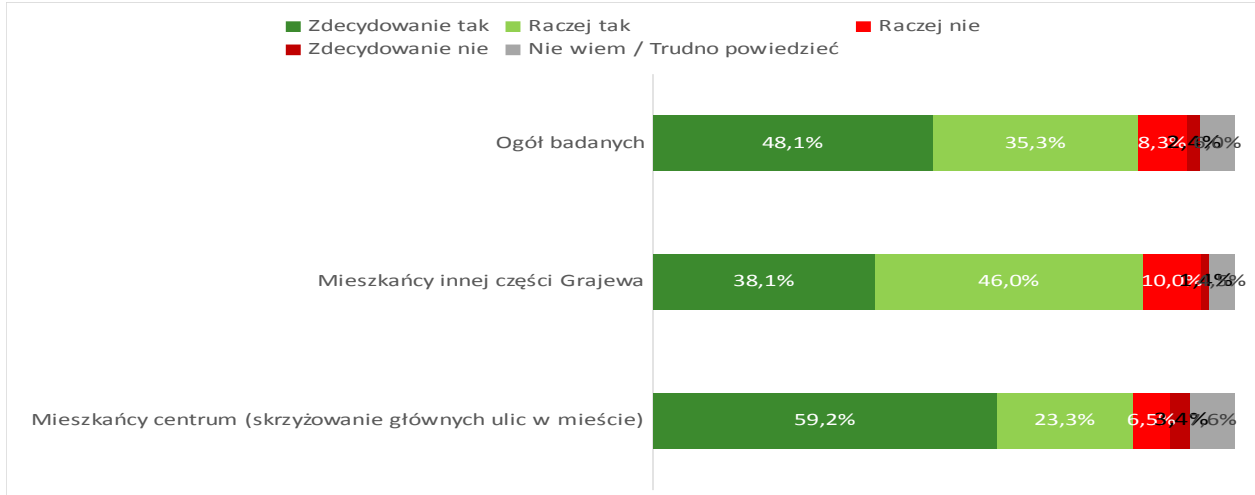
czy na budowie obiektów sportowych, oraz sieci wodociągowej. Natomiast starsi mieszkańcy Grajewa wskazywali częściej niż pozostałe grupy, że zależałoby im na uporządkowaniu całego obszaru rewitalizacji.

Wykres 21. Najważniejsze inwestycje na obszarze rewitalizacji w podziale na miejsce zamieszkania i wiek respondentów

Mieszkańcy Grajewa deklarują, że czują się bezpiecznie w centrum miasta – 83,4% odpowiedzi „zdecydowanie tak” i „raczej tak”. Mieszkańcy centrum Grajewa częściej wskazywali na odpowiedź „zdecydowanie tak” niż mieszkańcy pozostałych obszarów Grajewa: 59,2% : 38,1%.

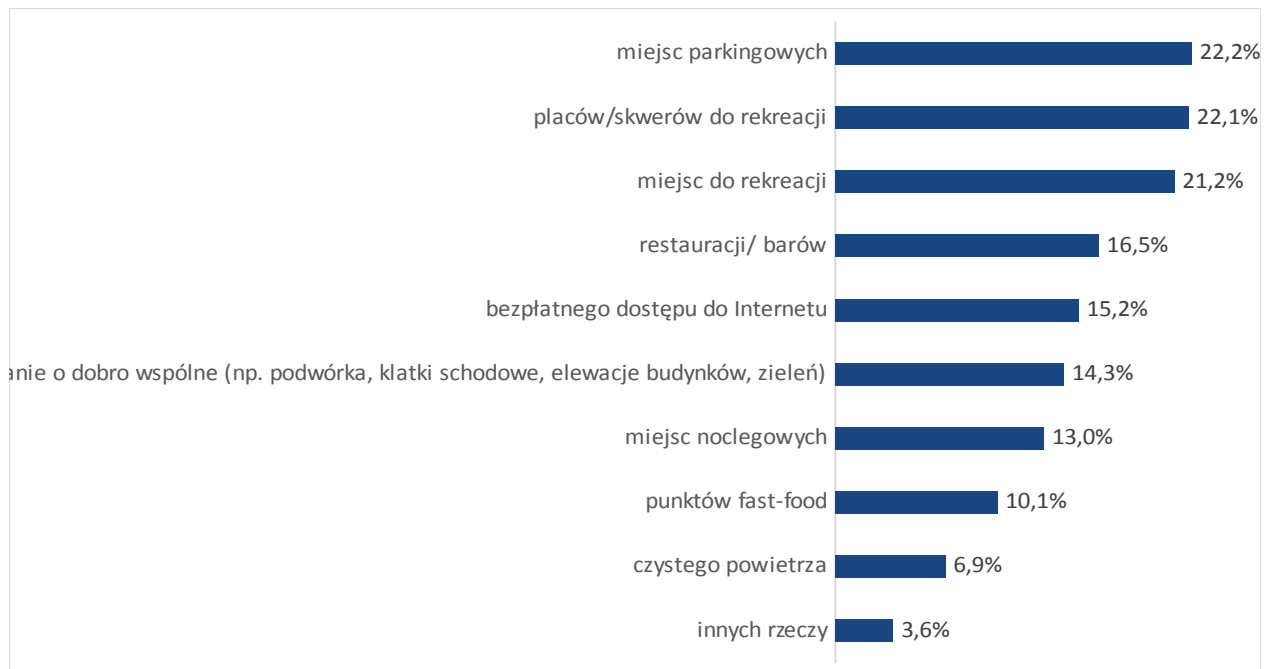
Wykres 22. Poczucie bezpieczeństwa w centrum miasta – zestawienie ogólne oraz w podziale na miejsce zamieszkania respondenta

Źródło: Opracowanie własne, IB IPC Sp. z o.o., badania ilościowe, 2017 rok.

To czego brakuje w Grajwie koresponduje z poprzednimi wynikami – w centrum brakuje przede wszystkim miejsc parkingowych – 22,2%, ale również placów, skwerów do rekreacji – 22,1% i samych miejsc do rekreacji – 21,2%. To trzy główne potrzeby zdefiniowane w centrum miasta. Ponadto 16,5% badanych wskazało na brak restauracji, barów, a 15,2% na brak dostępu do bezpłatnego Internetu.

Wykres 23. To, czego respondentom najbardziej brakuje w centrum Grajewa

Źródło: Opracowanie własne, IB IPC Sp. z o.o., badania ilościowe, 2017 rok.

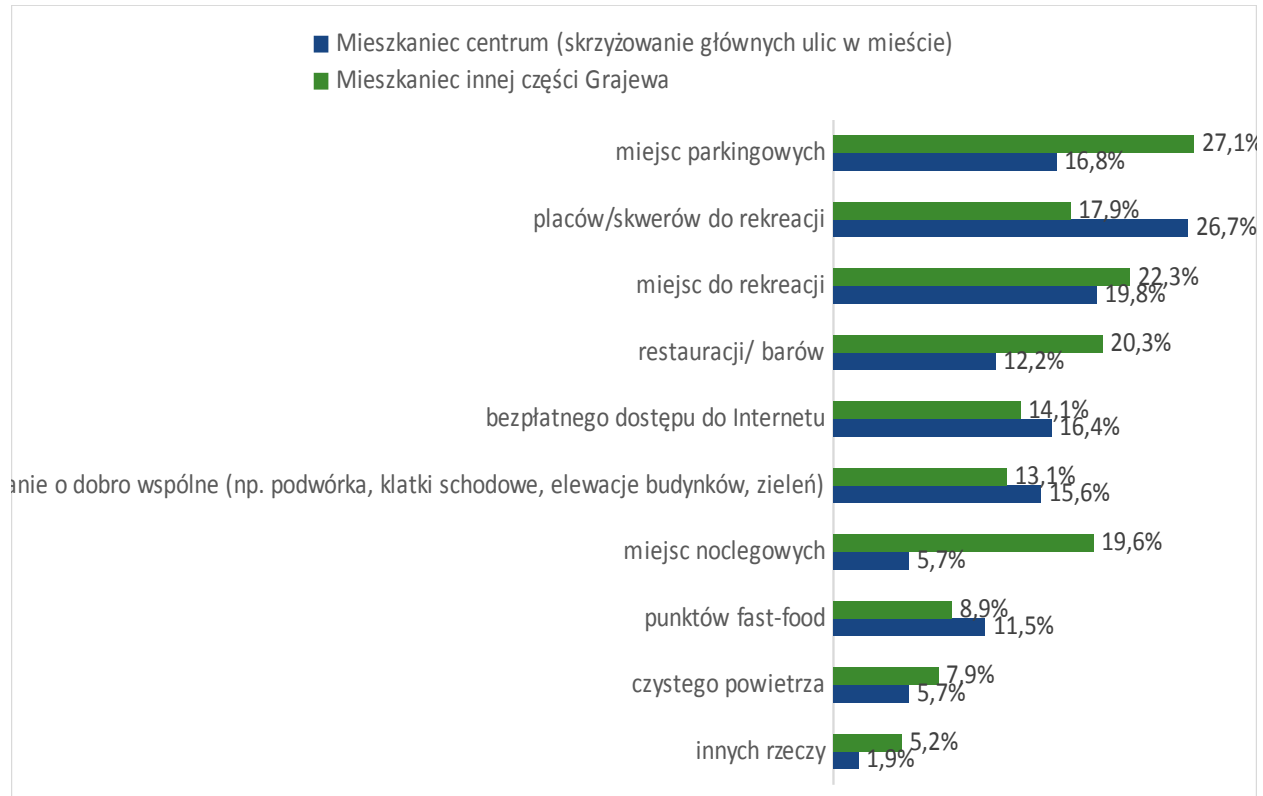
Potrzeby zagospodarowania centrum Grajewa kształtowały się różnie w poszczególnych przedziałach wiekowych. Młodzi mieszkańcy zdecydowanie częściej niż pozostałe grupy chcieliby w centrum miejsca do rekreacji, bezpłatnego dostępu do Internetu, a także punktów fast-food. Najstarsi mieszkańcy Grajewa częściej wskazywali na place, skwery służące do rekreacji, a osoby pomiędzy 35 a 54 rokiem życia potrzebują w centrum miejsc parkingowych. Respondenci ze starszych kategorii wiekowych – 35 – 54 lata oraz 55+ częściej niż najmłodsza grupa badanych wskazywali na potrzebę zaangażowania mieszkańców w dbanie o dobro wspólne – o podwórka, klatki schodowe itp. Z restauracji, barów, które powstałyby w centrum Grajewa korzystałaby zarówno najmłodsza grupa respondentów (18 – 34 lata), jak i osoby starsze (35 – 54 lata).

Wykres 24. To, czego respondentom najbardziej brakuje w centrum Grajewa w dekompozycji na wiek

Źródło: Opracowanie własne, IB IPC Sp. z o.o., badania ilościowe, 2017 rok.

Biorąc pod uwagę podział na miejsce zamieszkania, mieszkańcy obszaru zdegradowanego częściej widzą w centrum place, skwery do rekreacji, bezpłatny dostęp do Internetu, częściej także potrzebują punktów fast-food oraz wskazują, że w centrum potrzebne byłoby zaangażowanie mieszkańców w dbanie o dobro wspólne. Mieszkańcy pozostałych miejsc Grajewa zdecydowanie częściej niż mieszkańcy centrum potrzebują miejsc parkingowych, restauracji, barów, miejsc do rekreacji, ale również miejsc noclegowych. Zdecydowanie częściej wiążą oni centrum Grajewa z rozrywką, rekreacją.

Wykres 25. To, czego respondentom najbardziej brakuje w centrum Grajewa w dekompozycji na miejsce zamieszkania respondenta

Źródło: Opracowanie własnie, IB IPC Sp. z o.o., badania ilościowe, 2017 rok.

Lista efektów, jakie powinna przynieść rewitalizacja centrum Grajewa wygląda następująco:

Ogół badanych:

1. Przeciwdziałanie problemom społecznym (bezrobocie, ubóstwo itp.) – 17,5%
2. Przyciągnięcie inwestorów – 16,8%
3. Stworzenie lub rozszerzenie bazy turystycznej – 13%

Mieszkańcy centrum Grajewa:

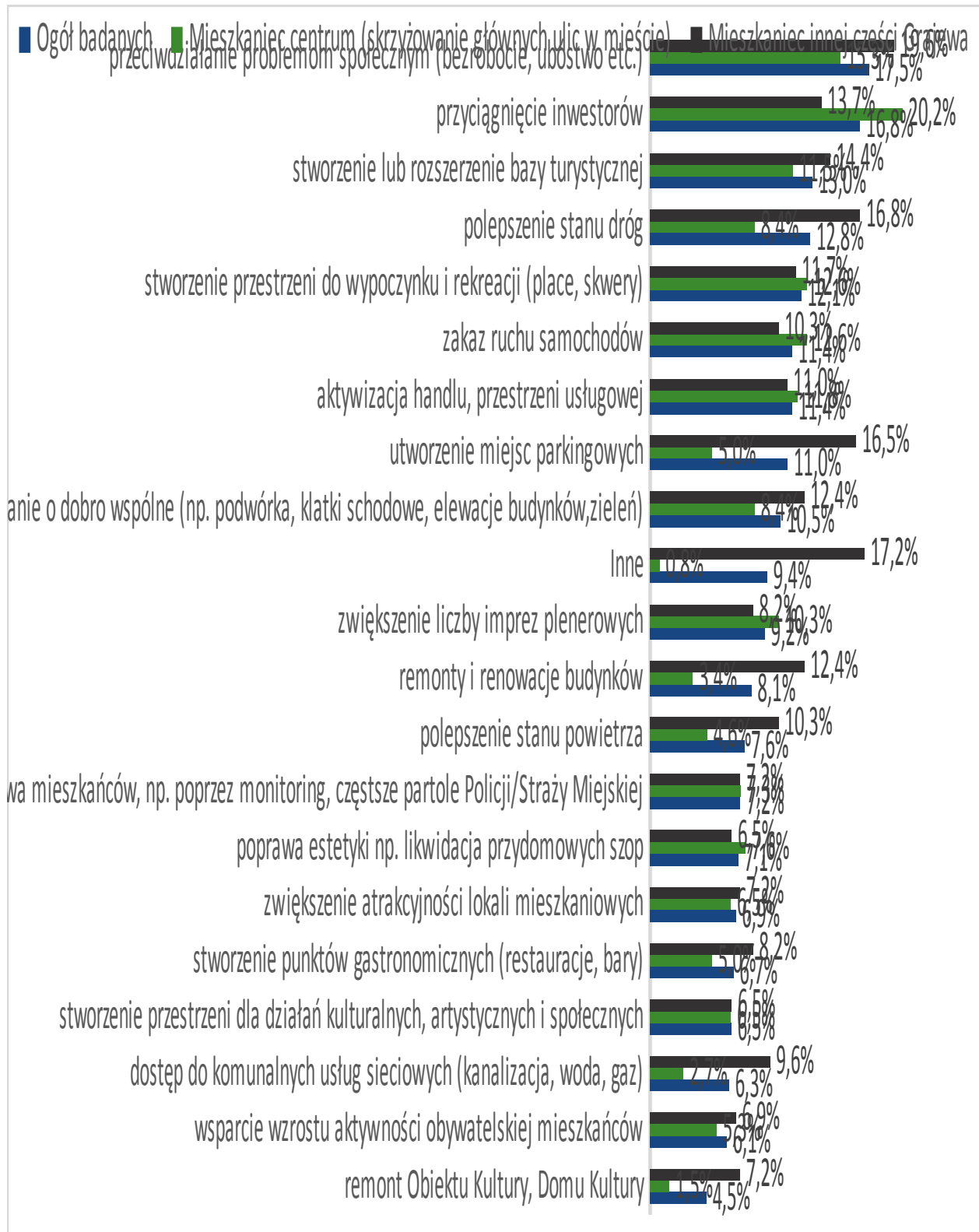
1. Przyciągnięcie inwestorów – 20,2%
2. Przeciwdziałanie problemom społecznym (bezrobocie, ubóstwo itp.) – 15,3%
3. Zakaz ruchu samochodów oraz stworzenie przestrzeni do wypoczynku i rekreacji (place, skwery) – 12,6%

Mieszkańcy innej części Grajewa:

1. Przeciwdziałanie problemom społecznym (bezrobocie, ubóstwo itp.) – 19,6%
2. Inne – 17,2%
3. Polepszenie stanu dróg – 16,8%

Wśród innych odpowiedzi, na które częściej wskazywali mieszkańcy innej części Grajewa niż centrum pojawiały się: mieszkania na młodych, a także infrastruktura rowerowa.

Wykres 26. Efekty, które powinny zostać osiągnięte w procesie rewitalizacji Grajewa – zestawienie ogólne oraz w podziale na miejsce zamieszkania respondenta

Źródło: Opracowanie własne, IB IPC Sp. z o.o., badania ilościowe, 2017 rok.

Poza pytaniami dotyczącymi rewitalizacji, mieszkańców Grajewa zapytano o członkostwo w jakiejś organizacji pozarządowej – w stowarzyszeniu, fundacji. Na takie uczestnictwo wskazało 3,6% badanych. Wśród organizacji znalazły się:

- Bike Travels
- Caritas
- Centrum inicjatyw społecznych
- Fundacja Pokaż Język
- Morsy Grajewo
- Motocykliści
- Nadbierzańskie Stowarzyszenie Twórców Kultury
- Ochotnicza straż pożarna
- Stowarzyszenie Czapla
- Stowarzyszenie Harmonia
- Stowarzyszenie Lepsze Grajewo
- Stowarzyszenie na rzecz osób niepełnosprawnych
- Towarzystwo przyjaciół szkoły muzycznej
- Towarzystwo przyjaciół ziemi grajewskiej
- Związek zawodowy pracowników służby zdrowia

Wykres 27. Członkostwo w organizacji pozarządowej

Ź

ródło: Opracowanie własne, IB IPC Sp. z o.o., badania ilościowe, 2017 rok.

Ostatnie pytanie w ankiecie dotyczyło chęci zaangażowania się w projekty edukacyjne, animacyjne i kulturalne. Okazuje się, że tego typu realizacje cieszyłyby się zainteresowaniem wśród 41,2% badanych (suma odpowiedzi „zdecydowanie tak” i „raczej tak”). Zdecydowanie bardziej zainteresowani udziałem w tego typu przedsięwzięciach są mieszkańcy innych części Grajewa (59,1% w porównaniu do 21,4% mieszkańców centrum). Ponad połowa mieszkańców centrum zdecydowanie nie jest zainteresowana tego typu wydarzeniami, projektami. Ponadto najmniejsze zainteresowanie projektami edukacyjnymi, animacyjnymi i kulturalnymi wykazali najstarsi badani – suma pozytywnych odpowiedzi 32,4%, w porównaniu do 44,9% osób pomiędzy 35 a 54 rokiem życia i 43,9% najmłodszych respondentów.

Wykres 28. Chęć angażowania się respondentów w projekty edukacyjne, animacyjne i kulturalnej w dekompozycji na wiek i miejsce zamieszkania

Źródło: Opracowanie własnie, IB IPC Sp. z o.o., badania ilościowe, 2017 rok.

5. Podsumowanie

Spośród 4 monitorowanych przestrzeni Grajewa (przestrzeń mieszkaniowa, kulturalna, usługowa / handlowa, publiczna) najlepiej została oceniona przestrzeń kulturalna – 51,7% badanych

ocenilo tą przestrzeń pozytywnie. 44,7% badanych pozytywnie ocenia przestrzeń usługową / handlową, a 39,5% przestrzeń mieszkaniową. Najgorzej w ocenie wypadła przestrzeń publiczna (drogi, ulice, place, parki) – tylko 22,4% pozytywnych odpowiedzi. W przypadku oceny przestrzeni kulturalnej i usługowej / handlowej mieszkańcy centrum przypisywali niższe noty. Zupełnie inaczej oceniono przestrzeń publiczną – tu gorsze noty pojawiały się wśród mieszkańców pozostałych części Grajewa.

Jednym z głównych problemów jest brak miejsc parkingowych, co dotyczy zarówno przestrzeni mieszkaniowej, jak i osób chcących skorzystać ze strefy usługowej, handlowej. Dla mieszkańców centrum problem stanowi zarówno brak wystarczającej liczby miejsc parkingowych, jak i występowanie na tym obszarze patologii, ubóstwa. Ponadto mieszkańcy centrum Grajewa widzą także problem kiepskiego stanu chodników oraz występowanie przydomowych składzików, w których przechowuje się np. opał. Osoby mieszkające poza terenem objętym rewitalizacją w większym odsetku wskazywali na takie problemy przestrzeni mieszkaniowej jak: brak miejsc parkingowych, нефункционалне wnętrza mieszkań, brak wyposażenia mieszkań w infrastrukturę sieciową (kanalizacja, wodociągi), a także częściej niż mieszkańcy centrum wskazywali na pojawiający się w tym obszarze wandalizm.

Według mieszkańców Starego Miasta głównym problemem przestrzeni kulturalnej jest brak takiej oferty zarówno skierowanej do młodzieży, jak i starszych mieszkańców Grajewa. Dla mieszkańców centrum poza brakiem oferty problem stanowi także stan techniczny budynków. Dla mieszkańców spoza obszaru zdegradowanego głównym problemem jest nieodpowiednia ilość miejsc parkingowych, niedostosowanie budynków do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, a także brak lokalu dla działalności instytucji kultury.

Oprócz parkingów w przestrzeni handlowej, usługowej centrum Grajewa, problemem jest także ścisła zabudowa oraz zły stan techniczny budynków. Problemem jest niewątpliwie występowanie na tym terenie ubóstwa, patologii, co zdecydowanie zmniejsza atrakcyjność tej przestrzeni do prowadzenia usług handlu, czy korzystania z nich.

Wydaje się, że poprawy wymaga infrastruktura związana z komunikacją publiczną na terenie Grajewa – główne potrzeby inwestycyjne to: poprawa stanu technicznego dworca kolejowego / otwarcie poczekalni na dworcu PKP oraz zagospodarowanie dworca autobusowego. Potrzeby inwestycyjne, związane z procesem rewitalizacji różnią się pod względem miejsca zamieszkania i wieku mieszkańców Grajewa. Mieszkańcy centrum, częściej niż mieszkańcy innych części Grajewa spodziewają się po rewitalizacji poprawy strefy komunikacyjnej (dworzec PKP oraz dworzec autobusowy). Częściej także wskazywali na utworzenie Parku Solidarności oraz na budowę miejsc rekreacji, nowych obiektów sportowych. Zaś mieszkańcy innych części Grajewa częściej wskazują na poprawę stanu technicznego budynków, budowę ciągu pieszego od kościoła do dworca PKS, budowę kanalizacji sanitarnej czy sieci ciepłowniczej. Ponadto młodszymi respondentami bardziej zależy na poprawie stanu Dworca Kolejowego, otwarciu poczekalni na dworcu, na urządzeniu Parku Solidarności, czy na budowie obiektów sportowych, oraz sieci wodociągowej. Natomiast starsi mieszkańcy Grajewa wskazywali częściej niż pozostałe grupy, że zależałoby im na uporządkowaniu całego obszaru rewitalizacji.

Efekty, jakie powinna przynieść rewitalizacja w dwóch grupach wyglądają następująco:

Mieszkańcy centrum Grajewa:

4. Przyciągnięcie inwestorów – 20,2%
5. Przeciwdziałanie problemom społecznym (bezrobocie, ubóstwo itp.) – 15,3%
6. Zakaz ruchu samochodów oraz stworzenie przestrzeni do wypoczynku i rekreacji (place, skwery) – 12,6%

Mieszkańcy innej części Grajewa:

4. Przeciwdziałanie problemom społecznym (bezrobocie, ubóstwo itp.) – 19,6%
5. Inne – 17,2%
6. Polepszenie stanu dróg – 16,8%

Ponadto w Grajewie oprócz miejsc do parkowania brakuje: placów, skwerów do rekreacji i samych miejsc do rekreacji. To trzy główne potrzeby zdefiniowane w centrum miasta. Ponadto badanym brakuje w centrum restauracji, barów, a także dostępu do bezpłatnego Internetu. Młodzi mieszkańcy zdecydowanie częściej niż pozostałe grupy chcieliby w centrum miejsc do rekreacji, bezpłatnego dostępu do Internetu, a także punktów fast-food. Najstarsi mieszkańcy Grajewa częściej wskazywali na place, skwery służące do rekreacji, a osoby pomiędzy 35 a 54 rokiem życia potrzebują w centrum miejsc parkingowych. Respondenci ze starszych kategorii wiekowych – 35 – 54 lata oraz 55+ częściej niż najmłodsza grupa badanych wskazywali na potrzebę zaangażowania mieszkańców w dbanie o dobro wspólne – o podwórka, klatki schodowe itp. Z restauracji, barów, które powstałyby w centrum Grajewa korzystałaby zarówno najmłodsza grupa respondentów (18 – 34 lata), jak i osoby starsze (35 – 54 lata). Podział na miejsce zamieszkania badanych pokazuje, że mieszkańcy obszaru zdegradowanego częściej widzą w centrum place, skwery do rekreacji, bezpłatny dostęp do Internetu, częściej także potrzebują punktów fast-food oraz wskazują, że w centrum potrzebne byłoby zaangażowanie mieszkańców w dbanie o dobro wspólne. Mieszkańcy innych terenów Grajewa częściej w centrum widzą więcej punktów związanych z rozrywką, takich jak: restauracji, barów, miejsc do rekreacji, ale również miejsc noclegowych.

Wyniki badań pokazują także, że mieszkańcy Grajewa czują się w centrum bezpiecznie, przy czym pewniej, bezpieczniej czują się tam jego mieszkańcy niż osoby spoza centrum. Dodatkowo tylko 3,6% respondentów przynależy do jakiejś organizacji pozarządowej, a mniej niż połowa badanych byłaby w stanie się zaangażować w projekty edukacyjne, animacyjne i kulturalne. Zdecydowanie bardziej zainteresowani udziałem w tego typu projektach są mieszkańcy innych części Grajewa niż jego centrum, a także młodszy respondenci.

6. Spis ilustracji

Tabela 1. Inna część Grajewa, jaka?.....	3
Wykres 1. Miejsce zamieszkania względem obszaru zdegradowanego, wymagającego rewitalizacji.....	2
Wykres 2. Płeć osób badanych.....	3
Wykres 3. Wiek osób badanych.....	4
Wykres 4. Skategoryzowane przedziały wiekowe.....	4
Wykres 5. Wykształcenie osób badanych.....	5
Wykres 6. Rodzaj zabudowy, w której mieszka osoba badana.....	5
Wykres 7. Ocena przestrzeni mieszkaniowej centrum Grajewa.....	6
Wykres 8. Ocena przestrzeni kulturalnej centrum Grajewa.....	6
Wykres 9. Ocena przestrzeni kulturalnej centrum Grajewa w podziale na miejsce zamieszkania respondenta.....	6
Wykres 10. Ocena przestrzeni usługowej/handlowej centrum Grajewa.....	7
Wykres 11. Ocena przestrzeni usługowej/handlowej centrum Grajewa w podziale na miejsce zamieszkania respondenta.....	7
Wykres 12. Ocena przestrzeni publicznej centrum Grajewa (dróg, ulic, placów, parków).....	8
Wykres 13. Ocena przestrzeni publicznej centrum Grajewa w podziale na miejsce zamieszkania respondenta.....	8
Wykres 14. Problemy z jakimi zmagają się przestrzeń mieszkaniowa centrum Grajewa.....	9
Wykres 15. Problemy z jakimi zmagają się przestrzeń mieszkaniowa centrum Grajewa w podziale na miejsce zamieszkania.....	10
Wykres 16. Problemy z jakimi zmagają się przestrzeń kulturalna centrum Grajewa.....	11
Wykres 17. Problemy z jakimi zmagają się przestrzeń kulturalna centrum Grajewa w podziale na miejsce zamieszkania.....	12
Wykres 18. Problemy z jakimi zmagają się przestrzeń usługowa/handlowa centrum Grajewa.....	13
Wykres 19. Problemy z jakimi zmagają się przestrzeń usługowa/handlowa centrum Grajewa w podziale na miejsce zamieszkania.....	13
Wykres 20. Najważniejsze inwestycje na obszarze rewitalizacji.....	14
Wykres 21. Najważniejsze inwestycje na obszarze rewitalizacji w podziale na miejsce zamieszkania i wiek respondentów.....	15
Wykres 22. Poczucie bezpieczeństwa w centrum miasta – zestawienie ogólne oraz w podziale na miejsce zamieszkania respondenta.....	16
Wykres 23. To, czego respondentom najbardziej brakuje w centrum Grajewa.....	16
Wykres 24. To, czego respondentom najbardziej brakuje w centrum Grajewa w dekompozycji na wiek... ..	17
Wykres 25. To, czego respondentom najbardziej brakuje w centrum Grajewa w dekompozycji na miejsce zamieszkania respondenta.....	18
Wykres 26. Efekty, które powinny zostać osiągnięte w procesie rewitalizacji Grajewa – zestawienie ogólne oraz w podziale na miejsce zamieszkania respondenta.....	19
Wykres 27. Członkostwo w organizacji pozarządowej.....	20
Wykres 28. Chęć angażowania się respondentów w projekty edukacyjne, animacyjne i kulturalnej w dekompozycji na wiek i miejsce zamieszkania.....	21